

Стратегія диверсифікації як чинник конкурентоспроможності аграрних підприємств

Федірець О.В. к.е.н, доцент, Полтавська державна аграрна академія

Федірець Ю.В. здобувач, Полтавська державна аграрна академія

За відсутності сприятливих умов для розвитку сільськогосподарських підприємств у нашій країні, аграрії повинні самостійно обирати напрямки стратегічного розвитку й альтернативних варіантів організації виробництва. Це зумовило б усвідомлення ними того факту, що в сучасних умовах без достатньої підтримки з боку держави шанс на виживання аграрних підприємств чи господарств населення дає саме диверсифікація виробництва. Перспективи диверсифікації виробничої діяльності сільського населення тісно корелюють із диверсифікаційними процесами на рівні окремих суб'єктів господарювання, оскільки саме вони є основою виробничого господарського потенціалу територіальних утворень, визначають можливості їх економічного та, зрештою, й соціального розвитку.

Диверсифікація як, власне, і спеціалізація, є інструментом зниження існуючих ризиків. Зазвичай, природно-кліматичні та ринкові ризики мають неоднаково спрямований вплив на виробництво різних видів сільськогосподарської продукції і, відповідно, їх негативний вплив на одних напрямках компенсується позитивним на інших. Для мінімізації ризиків та одержання стабільних, фінансових результатів підприємство може вибрати поглиблену спеціалізацію, зберегти існуючі способи й обсяги виробництва або вдатися до диверсифікації своєї діяльності.

Виникнення підприємництва несільськогосподарського спрямування в сільських регіонах є об'єктивним процесом, що відбувається в ринковій економіці. І хоча підприємництво забезпечує працею й доходами сільські родини, сприяє зростанню їхнього добробуту і конкурентоспроможності

місцевої економіки, розвиток таких підприємств здійснюється значно повільніше в селі, ніж у містах [1].

У практиці сільськогосподарських підприємств часто неможливо чітко визначити вид чи форму диверсифікації, оскільки у чистому вигляді вони реалізуються дуже рідко. Зазвичай їх поєднують, маючи на меті досягнення більшого економічного ефекту, або ж реалізація одного виду практично неможлива без іншого.

Зважаючи на різноманіття та досить складну прогнозованість ризиків (включаючи і кліматичні фактори), надзвичайно нагальною є необхідність для більшості суб'єктів аграрного бізнесу диверсифікувати своє виробництво, починаючи від галузей (чим більше їх, тим більше гарантій стабільності та стійкості господарства) і закінчуючи науково обґрунтованим якомога більшим набором сортів, видів рослин або гібридів [3, с. 61].

Перспективним напрямом диверсифікації сільськогосподарського виробництва на Україні є удосконалення структури посівів за рахунок розширення площ зернових культур, поліпшення співвідношення між продовольчою і зернофуражною групою на користь останньої, збільшення виробництва високобілкових та олійних культур, особливо ріпаку, для виробництва альтернативних видів палива, збалансований розвиток кормо виробництва й тваринництва, розширення посівів багаторічних трав та їхніх сумішей, докорінне поліпшення природних лук і пасовищ, сільськогосподарських угідь [2, с. 90].

Отже, вивчення об'єктивних передумов стратегії диверсифікації в аграрній сфері дає можливість стверджувати про її доцільність та економічну необхідність. Проте існують особливості реалізації стратегії диверсифікації в аграрних підприємствах. Звичайно, вони самі обирають напрям диверсифікації, її межі й метод здійснення виходячи з фінансового стану, потенційних можливостей, потреб ринку, ґрунтово-кліматичних умов.

Вибір напрямку диверсифікації потребує глибокого аналізу, врахування не лише переваг і недоліків кожного з них, але й підготовленості персоналу

до запропонованих змін; обсягу можливих витрат; привабливості галузі чи сфери, обраної для диверсифікації; потенційних вигод та негативних наслідків від її здійснення. Незалежно від форми й виду диверсифікація в аграрних підприємствах повинна сприяти ефективному використанню та поліпшенню якості землі як основного засобу виробництва і, в жодному разі, не погіршувати її, оскільки в такому випадку здійснення диверсифікації є недоцільним. Переорієнтація діяльності має узгоджуватись із потребами ринку та стратегічною метою підприємства.

Список використаних джерел:

1. Василенька Н.І. Диверсифікація виробничої діяльності сільського населення Львівської області / Н.І. Василенька // Економіка АПК. – 2010. – № 3. – С. 85-86.
2. Калінчик М.В. Методичні та практичні аспекти економічної оцінки ресурсозберігаючих технологій у сільському господарстві / М.В. Калінчик, М.І. Толкач // Економіка АПК. – 2007. – № 11. – С.85-90.
3. Кириленко І.Г. Перспективи вітчизняного АПК в контексті сучасних проблем та нових ресурсів / І.Г. Кириленко, М.І. Сігал // Економіка АПК. – 2007. – № 11. – С. 56-61.